

I. DÜNYA SAVAŞI'NDA İTTİFAK DEVLETLERİ İLE ROMANYA ARASINDA İMZALANAN BÜKREŞ BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN STRATEJİK ÖNEMİ

Yüksel KAŞTAN*

Öz

I. Dünya Savaşı 28 Haziran 1914 tarihinde Avusturya - Macaristan İmparatorluğu veliahdı Ferdinand'ın eşi ile Saray – Bosna'da bir Sırp tarafından vurularak öldürülmesi sonrasında 14 Ağustos'ta Avusturya – Macaristan İmparatorluğu'nun Sırbistan'a savaş ilan etmesi sonrasında başlar. Romanya savaşın başlangıcında tarafsızlığını ilan eder. Osmanlı Devleti İttifak Devletleri lehine savaşa dâhil olur. Rus ordusu 4 Haziran 1916 tarihinde Avusturya - Macaristan ordusuna Brossilov'dan taarruz ederek 100 000'den fazla esir alır. Romanya 17 Ağustos 1916 tarihinde İtilaf Devletleri'ne dâhil olarak Avusturya - Macaristan topraklarına 27 Ağustos'ta saldırınca İttifak Devletleri bu durum karşısında Romanya'ya savaş açar. Almanya Romanya'ya 23 Tümenlik bir Alman kuvveti sevk ederken Osmanlı Devleti de 6. Kolordu'ya ait 15, 16 ve 26. Tümenleri cepheye sevk eder. Alman ve Osmanlı kuvvetleri 1917 yılı Ocak ayında Romanya'yı tamamen ele geçirirler. Bu çalışmanın amacı Almanca kaynaklar kullanılarak I. Dünya Savaşı'nda açılan Romanya Cephesi, cephedeki Alman birliklerinin mücadeleleri, mücadeleler sonrasında İttifak Devletleri ile Romanya arasında imzalanan Bükreş Barış Antlaşması, antlaşmanın maddeleri ve antlaşmanın önemini Alman belgelerine göre araştırarak elde edilen bulguları değerlendirmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma metodu doküman analizi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

I.Dünya Savaşı, Romanya, Almanya, Bükreş Antlaşması

* Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü Öğretim Üyesi, Antalya/Türkiye.
kastanyuksel@hotmail.com
Orcid No: 0000-0002-8616-8968
Makalenin Gönderilme Tarihi: 04.09.2020
Makalenin Kabul Tarihi: 15.10.2020
Makalenin Yayınlanma Tarihi: 25.10.2020
Makalenin Türü: Araştırma

STRATEGIC IMPORTANCE OF BUCHAREST PEACE TREATY SIGNED BETWEEN ALLIANCE STATES AND ROMANIA IN THE WORLD WAR I

Abstract

The First World War started after the assassination of the Austro-Hungarian Crown Prince Ferdinand together with his wife by a Serb in Sarajevo on June 14, 1914. After the incident, Austro-Hungarian Empire declared war on Serbia on August 14. Romania declared its neutrality at the beginning of the war. The Ottoman Empire joined the war in favor of the Central Powers. The Russian army attacked the Austro-Hungarian army from Brossilov on June 4, 1916, taking more than 100,000 prisoners. When Romania joined to the Allies on August 17, 1916 it attacked the territory of Austria - Hungary on August 27, the Central Powers declared war on Romania against in return. While Germany sent a German force of 23 Divisions to Romania, the Ottoman Empire dispatched the 15th, 16th and 26th Divisions of the 6th Corps to the front. The German and Ottoman forces became victorious on Romania completely in January 1917.

The aim of this study is to evaluate the findings of the Romanian Front opened during the World War I, the struggles of the German troops on the front, the Bucharest Peace Treaty signed between the Central Powers and Romania after the struggles, the articles of the treaty and the importance of the treaty according to the German documents. The research is carried out using a qualitative method by document analysis technique. The German sources are used in the study.

Keywords

The World War I, Romania, Germany, Bucharest Treaty

GİRİŞ

Romanya Cephesi 27 Ağustos 1916 tarihinde Romanya'nın Avusturya'ya saldırması ile başlar ve 7 Mayıs 1918 tarihinde İttifak Devletleri ile Romanya arasında imzalanan Bükreş Barış Anlaşması arasında geçen muharebeleri içerir. 1877-1878 Osmanlı- Rus Harbi başında 16 Nisan 1877 tarihinde, Romanya Prensiği ve Rusya İmparatorluğu arasında Bükreş'te yapılan bir anlaşma ile Rusya'nın Romanya'nın birliğini gözetmesi şartıyla, Rus birliklerinin Romanya topraklarından geçmesine izin verilmiştir. 21 Mayıs 1877'de, Romanya Meclisi'nde, Mihail Kogălniceanu Romanya halkının isteğinin Romanya'nın bağımsızlığı olduğunu ilan eder. Bir gün sonra, Prens I. Carol tarafından bu karar imzalanır. Ertesi gün, Romanya Hükümeti Osmanlı'ya yapılacak vergi ödemesini iptal eder (914.000 Rumen leyi) ve bu parayı kendi Savaş Bakanlığı'na aktarır. 1878 yılında yapılan Berlin Antlaşması ile Romanya bağımsız olur. Rusya 1821 yılında ele geçirdiği Besarabya'yı Romanya'ya vermez. 1881 yılında Romanya Krallığı kurulur. Alman Hohenzollern Hanedanından Prens Karl Eitel Friedrich Zephyrinus Ludwig I. Carol adıyla kral olur. Romanya Krallığı 1913 yılında Bulgaristan'a karşı diğer Balkan ülkeleriyle birleşerek II. Balkan Savaşı'nda Dobruca'yı Bulgaristan'dan alır (Masefield, 1982: 16-17).

Romanya 1883 yılında Üçlü İttifaka katılır. 1914 yılında Avusturya- Macaristan İmparatorluğu veliahdının Saray Bosna'da bir Sırp milletçisi tarafından öldürülmesi sonrasında Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun Sırbistan'a savaş ilan ettiği zaman Romanya bu savaşta tarafsızlığını ilan eder. Çünkü 1883 yılındaki Üçlü İttifak savunma esasına dayanmaktadır. I. Dünya Savaşı devam ederken Romanya doğal olarak kendi çıkarlarını düşünerek en fazla hangi bloğun kendisine toprak vaadinde bulanacağı uygun zemini beklemeye başlar. Romanya'nın toprak isteklerinin başında, Avusturya'dan, ahalisini Romenlerin teşkil ettiği Transilvanya, Banat ve Bukovina ile Rusya'dan ise Besarabya bölgesi gelmektedir (Steiner, 2005: 94).

I.BÜKREŞ ANTLAŞMASI (17 AĞUSTOS 1916)

1915 yılından itibaren Romanya Rusya'nın baskısına uğramaya başlar. Rusya, Avusturya- Macaristan İmparatorluğu'na karşı Balkanlarda daha üstün duruma geçmek için Romanya'yı kendi yanında savaşa sokmak ister. Romen-Rus görüşmelerinde Romanya Rusya'nın taleplerine direnerek Çanakkale Muharebelerinin sonunu beklemeye karar verir. Çünkü Boğazlar açılacak olursa, Romanya, savaşa girmesi için gerekli silah ve cephaneyi Müttefiklerden daha kolaylıkla sağlayabilecektir. Romanya'nın bu durumu 1916 Haziran ayına kadar sürer. Bu tarihte Rusya'nın Doğu Cephesinde taarruza geçmesi ve bütün Bukovina ile Galiçya'nın bir kısmını ele geçirme-

si, Romanya'yı endişelendirir. Bu sıralarda Fransa Romanya'nın kendi yanlarında savaşa girmesi için baskıya başlar.

1915 yılında Yarbay Christopher Thomson, Savaş Bakanı Herbert Kitchener'in girişimiyle İngiliz askeri ataşesi olarak Bükreş'e gönderilir. Ancak oraya vardığında hazırlıksız ve kötü silahlanmış bir Romanya'nın Avusturya, Macaristan, Bulgaristan ve Türkiye'ye karşı üç cephedeki bir savaşa destek olmaktan çok bir yük olduğu sonucuna varır. Ancak bu görüş göz ardı edilir ve 13 Ağustos 1916'da Romanya ile askeri bir anlaşma imzalanır Thomson, İngiliz Askeri Misyonunun Başkanı olarak atanır (Webb, 2008: 7).

Romanya'nın İtilaf Devletleri'ne eğilim göstermesi İttifak Devletlerin gözünden kaçmaz. Fakat Romanya'ya taviz vermek hususunda umut verici davranacakları yerde, tehditlerle İtilaf Devletleri tarafına katılmaktan alıkoymaya çalışırlar. Avusturya'nın Bükreş'teki elçisi Romen Başbakanına "Ölmüş olduğu sanılan aslan, bir pençe darbesiyle Romanya'yı da ikinci bir Sırbistan yapabilir", derse de, bu tehdit Romanya'nın durumunu değiştirmez. Romanya, Rusya ve Fransa ile savaşa katılmanın şartları konusunda görüşmelere başlar. Bu görüşmeler 17 Ağustos 1916 tarihinde Romanya ile İtilaf Devletleri arasında Bükreş Antlaşması ile sonuçlanır (Clark, 1971: 134-135). Antlaşma yedi maddeli siyasi bir antlaşma ve on yedi maddeyle askeri bir anlaşma olmak üzere iki bölümden oluşur. Rumen Hükümeti askeri anlaşmasının hükümlerine uygun olarak Avusturya- Macaristan'a savaşı en geç 28 Ağustos'a kadar ilan etmeyi taahhüt eder. Siyasi antlaşmada şu bölgeler vardır:

Transsırvanien, Maramureş ve Macaristan'a ait olan fakat bir Romen çoğunluğu ile Macar ve Alman azınlığın yaşadığı Tisza Nehrine kadar uzanan Kreischgebiet, verilecektir. Macaristan'a ait olan Banat bölgesinde Magyar, Romen, Alman ve Sırlar yaşamaktadır. Prust Nehri'nin Avusturya-Macaristan bölümüne ait olan Bukovina bölümünde çoğunlukla Rumenler yaşamaktadır. Antlaşmada ortaya konan sınırlar, savaş öncesi Romanya'nın tanımlandığı gibi sınır çizgisine kadar verilmiş olan Avusturya Macaristan topraklarıyla sınırlıdır. Dördüncü maddede Romanya, barıştan iki yıl sonra Banat'tan göç eden Sırların mülklerini tazmin etmekle yükümlü olacaktır (Torrey, 1966: 171-191).

Siyasi Antlaşma'nın 5. Maddesinde imza sahiplerinin hiçbiri barışı başka bir ülkeyle yapacağı farklı bir barış antlaşmasıyla sonuçlandıramayacaktır. 5. Madde İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya'ya barış antlaşması durumunda Romanya'yı belirlenmiş bölgelere terk etmesini emreder. Altıncı maddede İtilaf Devletleri barış konferansında Romanya'nın eşit haklarını garanti eder. Yedinci maddede imzacıları genel bir barıştan vazgeçmeye zorlar.

Askeri anlaşma Romanya'nın güneyden Avusturya-Macaristan'a saldıracağı ve Rusya'nın Transilvanya'daki Romen ilerlemesini desteklemek için Avusturya cephesinde bir saldırı düzenleyecektir. Buna ek olarak Rusya Romanya'yı bir Bulgar saldırısından korumak için iki piyade bölüğünü ve bir süvari birliğini Dobruca'ya göndermek için söz verir. Fransa ve Büyük Britanya, Bulgaristan'ı savaştan çıkarmak için Selanik cephesine bir saldırı planlar.

Buna göre Transilvanya, Bukovina ve Banat Romanya'ya verilecek ve bu toprakların ele geçirilmesinde İtilaf Devletleri kuvvetleri de Romanya'ya yardım edecektir. Yani Romanya bu toprakları Avusturya'dan kendi gücü ile alamayacağını görmüştür. Romanya Bükreş Antlaşması ile 28 Ağustos 1916'da İtilaf Devletleri lehine I. Dünya Savaşı'na girer (Torrey, 1966: 191-195).

II. ROMANYA İLE İTTİFAK DEVLETLERİ ARASINDAKİ MUHAREBELER

27 Ağustos 1916 tarihinde İtilaf Devletleriyle olan sözleşmeyi kabul etmeye karar veren Cotroceni Sarayı'nda Ferdinand başkanlığında bir Kraliyet Konseyi toplanır. 27 Ağustos'ta Romanya, Avusturya-Macaristan'a savaş ilan ederek Transylvanian Alpleri'ne 440 000 asker gönderir (Stieve, 1925: 206). Romanya'nın Avusturya'ya saldırması üzerine İttifak Devletleri Romanya'ya savaş açar. Alman Başkomutanlığında yapılan toplantıdan sonra 23. Tümen kuvvetiyle İttifak Devletleri Romanya'ya taarruz etmiştir. Osmanlı Devleti 6. Kolorduyu 1 Eylül'de Almanya ve İttifak Devletlere savaş ilân eden Romanya'ya karşı Bulgaristan'a gönderir. Bu kuvvet içinde Türklerin 6'ncı Kolordu'ya mensup 15, 25 ve 26. Tümenleri bulunur (Ludendorff, 1919: 408-409). Romanya, Ağustos'ta savaşa katıldıktan kısa bir süre sonra, birkaç ay içinde peş peşe yenilgilere uğrar ve memleketin büyük bir kısmı İttifak Devletlerin işgali altına düşer. Ancak Romanya arkasını Rusya'ya vererek Sereth hattında bir savunma kurabilir. Eylül başında Rus ordusu Mihail Vasilyevich Alexeyev komutasında Dobruca'ya Rus desteği gönderilir. 1 Eylül'de Bulgaristan Romanya'ya savaş ilan eder ve ertesi günü Bulgar birlikleri Dobruca'ya saldırır (Von Albertini, 1973: 607).

Kasım ayının sonunda, İttifak Güçlerin kuvvetleri Bükreş'e ulaşır. Ekim ayında Rumenler, Almanların askeri takviyesi nedeniyle Transilvanya'dan çekilmek zorunda kalırlar. 1916 yılı Aralık ayında başkent Bükreş, Dobruca ve Eflak İttifak Devletleri'nce alınınca Rumen Hükümeti Yaş'a geri dönmek zorunda kalır. İngiliz askeri misyonunun lideri olan Thomson Rumen teslimiyetinin sonuçlarını hafifletmek zorunda kalır ve Rumen petrol kaynaklarını Almanlara bırakmadan imha eder (Gloeckner, 1993: 129-131).

Aralık ayında Mackensen'in birlikleri 6 Aralık 1916'da Rumen sermayesine el koyar. Rumen birliklerinin çekilmesiyle Ploiești yakınlarındaki petrol ve tahıl alanları yakılır. Alman 39. Birliği General Hermann von Staabs komutasındaki İhtiyat Birlikleri savaş ekonomisi için önemli olan petrol sahalarını ele geçirirler. General von Morgen'in 1. İhtiyat Birliği Targoviște'yi ele geçirir. Aralık ayının ikinci yarısında Rusların, kuzeydeki Dobruca'yı tutmak için verdiği umutsuz çabalar, Bulgar, Alman ve Türk birliklerinin güçlü baskısı altında başarısız olur (Keegan, 2001: 25-30).

Romanya'nın savaşa girmesi İtilaf Devletleri'ne savaşta bir üstünlük getirmez, hatta Rus müttefiklerini daha da zayıflatır. 1916'daki çarpışmalarda Rumen ordusu neredeyse tamamen silinir ve toprak kaybından dolayı sadece 250 000 asker fiilen savaştan çıkar. Ancak cephe Vltava'da tutulmalıdır, aksi halde İttifak Devletleri kuvvetleri Güney Rusya'ya gelecektir. Bu görev için Rus ordusunun üçte biri buraya sevk edilir. Bu durum ise 1916'dan beri Doğu Cephesindeki Rusların sayısal üstünlüğü demektir. Burada sadece Rus ordusu bütünüyle zayıflamakla kalmaz, aynı zamanda işgal altındaki topraklardan büyük bir ekonomik kazanç elde edilir. Almanya liderliğindeki işgal rejimi, ülkeden Alman İmparatorluğu'na büyük miktarlarda yiyecek ve inşaat kerestesi üretmeyi ve götürmeyi sağlar. Ploiești'deki Romen petrol sahaları da Merkezi Güçlerin eline geçer ve buradan faydalanırlar (Grottian, 1962: 188-201).

Genç Romanya ulusal devletinin taahhüdü, ülkenin askeri felaketi ve işgaline son vermektir. Bükreş'in kaybindan sonra, I. Kral Ferdinand ve Hükümeti Aralık 1916'da Yaş'a çekilir ve General Coandă'ya geri kalan Rumen ordusu Çarlık ordusu ile koordinasyonuna emanet edilir. 1916 yılı sonunda, Başkent Bükreş'teki Walachia kaybedilir ve Rumenler yılsonuna kadar Moldova sınırına kadar itilir. 1917 yazında Rumenler Focşani bölgesinde yeniden örgütlenmeyi başarır ve Rus ordu grubunda Schtscherbacherv'le büyük bir direniş gösterir.

Prusyalı Mareşal August von Mackensen yönetiminde dört İttifak Devletinin birlikleri ülkeyi işgal eder ve 6 Aralık'ta Bükreş'e girilir. Büyük bir geçit töreni ve bir anma töreni ile koalisyon orduları başarılarını kutlar. Kısa süre sonra Almanya Başbakanının barış teklifi okunur. Potsdam'daki Bundeswehr Askeri Tarih ve Sosyal Bilimler Merkezi'nde görev yapan Michael Epkenhans, Bethmann Hollweg'in bildirisini şöyle anlatır: "Tüm kayıpların ardından gücü simgeleyen Romanya'yı zaferle kazanmak, barış teklifinin bir sebebiydi. Bunun üzerine imparatorluk biraz nefes almıştı. Birçok nedenden dolayı Epkenhans ülkesini ölçülemez derecede kötüleşen durumu ile yönetiyor; artan savaş yorgunluğu ve ölçülemez sıkıntı protesto ve grevlere yol açtı." (Rauchensteiner, 1993).

1 Ocak 1917 tarihinde Alman Anakarargahından alınan bilgiye göre Bavyera Prensi Mareşal Leopold'un cephesinde Riga ve Smorgon'da güçlü Rus Avcı komando taburlarının saldırıları önlenmiş ve güneye doğru Rus kuvvetleri püskürtülmüştür. Pinsk Pripyat'ın kuzey kıyısında Alman kuvvetleri Rusların iki önemli mevziisine baskın yaparak 1 subay ve 35 askeri etkisiz hale getirmiştir. Tuğgeneral Arşidük Joseph'in cephesinde Alman savaşçıları mürettebat ile bir düşman korunağını ele geçirerek Karpat ormanlarına ulaşmayı başarmıştır. Uz ve Putnatal arasındaki yerleri Almanya ve Avusturya-Macaristan taburları birkaç önemli askeri noktayı ele geçirmiştir. Buraları teslim etmeyi Rumen ve Ruslar reddetmiştir (Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes).

Mareşal v Mackensen'in ordusu Eflak'ın kuzey kesiminde Rus kuvvetlerini tekrar geri püskürtür. 9. Ordu Braila köprübaşını düşmandan temizler ve düşmanı geri atar, Rimnicul-Sarat ve Focsani hattında Tuna Ordusu başarılı mücadeleler vermiş ve düşmanı daha geri noktalara çekilmeye zorlamıştır. Dobruca'da Alman ve Bulgarlar önemli başarılar elde etmiştir. Maciu Rus köprü hattı doğuya doğru daralmış ve Rus kuvvetleri püskürtülmüştür (<https://archive.org/details/grosse-politik39germ>, 25.08.2017).

Romanya ve Rusya cephelelerinde çarpışmalar devam ederken Romanya Serez'e kadar düşmandan temizlenir. Berlin'den alınan resmi habere göre Alman İmparatoru Wilhelm İmparatoriçe Viktoria'ya bir telgraf göndermiştir: "Almanlardan ve bizim dürüst müttefiklerimizden oluşan cesur birliklerimiz tecrübeli ve azimli bir kumanda ile Romanya'yı Serez'e kadar düşmandan temizledi. Rus ordusu için yardımı yeterli değildi ve kararı değiştirmek için yardımlar çok geç geldi. Eski yıl ümitli bir şekilde kapanır! Allah'a şükreden ve Almanya'nın gücünden gurur duyan Ben, ileriki mücadeleler ve Tanrı'nın yardımıyla yeni zaferler karşısında önümüzdeki sene tam bir güvenin yanı sıra gelecek savaşı bekliyoruz!" Bu telgrafa İmparatoriçe Viktoria "Majesteleri, Tanrı'nın izin vermesiyle cesur birliklerimizin Serez'e kadar ilerlemesinden Tanrıya müteşekkik olmakla birlikte çok gurur duyuyorum. Geriye dönüp geçen yıla baktığımızda 1916'dan minnettar ve gurur duyabilirsiniz. Zor, gerçekten çok zordu, ama Tanrı şu ana kadar yardım etti, yardım etmeye devam ediyor ve nihayet bize Yeni Yıl'ın isteği olan zafer kazandırıyor. Tanrı seni ve çocukları ve sevgili Anavatanımızı korur." şeklinde cevaplamıştır (Stone, 1985: 762-764).

Aynı tarihte Viyana'dan alınan habere göre Rus kuvvetleri Haja'da ele geçirilmiştir. Doğu cephesinde Romanya düzlüklerinde savaşan müttefiklerin kuvvetleri, düşmanı Braila'nın güneybatısındaki konuşlanmış mevzileri ile artçı birliklerin yer aldığı Rimnicul-Sarat ile Focsani arasında çaresiz bırakmışlardır (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017). 2

Ocak tarihinde Genelkarargahtan alınan bilgiye göre Focsani ve Fundeni üzerine ilerleme sürmektedir. Rus kuvvetleri Macinalı'ya geri püskürtülmüştür. Müttefik birlikleri Oito Vadisinin diğer tarafında birçok önemli noktayı ele geçirmiştir. Susi vadisindeki Soveja da alınmıştır ([https://archive.org/details/grosse politik39germ](https://archive.org/details/grossepolitik39germ), 25.08.2017). Bulgar ordusu raporuna göre Lucoviza, Bulgarlar tarafından işgal edilmiştir. Romanya cephesinde aşırı şiddetli bir mücadeleden sonra inatla direnen düşman Lucov Vicza'daki 364 ve 197 numaralı mevzilerindeki güçlü direnme noktalarından atılmıştır (Ritter, 1964: 488).

3 Ocak tarihinde Dryswjatysee's'in güneyinde Rus bayrakları indirilmiş ve Dobruca neredeyse tamamen düşmandan temizlenmiştir. 4 Ocak tarihinde ise Bulgar, Alman ve Türk kuvvetlerinden oluşan birlikler çok çetin ve kanlı bir savaştan sonra Macin'i alırlar (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017). 5 Ocak tarihinde de sahil ve Friedrichstadt arasına kadar geçici kuvvetli mücadeleler sürer. Rus kuvvetleri Dünaburg'un kuzeybatısında dağılan yerlere, fakat müttefik asker ve cephanenin yer aldığı istihkamlara dört kez hücum etmiş, ama başarısız olmuşlardır. Arşidük Mareşal Joseph'in cephesinde Goldenen Bistritz'de topçu ateşleri yoğunlaşır. Czokanesti ve Dorna Watra arasında Rus kuvvetleri ve komando birliklerinin akınları büyük kayıplarla başarısız olur. Wallachia'da Alman birlikleri Sereth'in daha alt seviyelerine ulaşır. Oitoz yolunda yeni Rus saldırıları geri püskürtülür ([https://archive.org/details/grosse politik39germ](https://archive.org/details/grossepolitik39germ), 25.08.2017).

Tuna nehrinin sağ tarafında Alman ve Bulgar kuvvetleri Braila ve Galatz'ı zorlamaya başlarlar. 5 Ocak tarihinde Büyük Wallachia'da, Romanya'nın ana ticaret şehri Braila, Alman ve Bulgar askerleri tarafından alınmıştır. Dobruca tamamen düşmandan arınmıştır. Latinul'un güneyindeki ve güneybatısındaki Buzau'da, Avusturya-Macar ve Alman birlikleri düşman hatlarını kırarlar. Romniceni'de Alman alayları çeşitli yerleşim yerlerine saldırırlar. Alman, Bulgar ve Osmanlı birliklerinden oluşan Dobruca'daki 3. Bulgar Ordusu General Nerezoff yönetiminde hızlı ve kararlı bir şekilde görevlerini yaparlar. Vacareni yönündeki müttefik birlikleri Rus sol kanadını yenerek, Dobruca'nın kuzey-batı köşesinde Bijak'ın yüksekliği (yükseklik 86) dâhil olmak üzere tüm arazi şeridini ele geçirirler ve Rusları Galatz'a doğru Tuna'nın sol yakasında geri atarlar. Düşmanın ilerlemeleri Focsani ve Jarestea arasındaki alanda durdurulur. Düşman mevzileri burada kırılır ve böylece Focsani-Bolotesti yolu geçilir. 8 Ocak'ta Focsani alınır. 10 Ocak tarihinde Alman Ordusu Rusları Putna'dan Serez'in arkasına iter. Putnam'ın sonuyla Focsani arasında düşman Serez'in arkasına atılır. Susita'nın öbür tarafında, Ruslar ve Romenler baskın karşı saldırılarla müttefik birliklerinin

baskısına direnir. Düşmanın çabaları başarısız olur. General Von Mackensen'in komutasındaki müttefik ordu, 1917 Ocak ayının ilk haftasına kadar bütün Romanya'yı ele geçirir. Romanya harekâtına katılan 6. Kolordu, ülkenin ve Bükreş'in işgalinde önemli rol oynar ve 1918'e kadar bölgede kalır (<https://archive.org/details/grosse-politik39germ>, 25.08.2017).

General Dimitri Shcherbachev'in komutasında ayrı bir Moldovyalılardan birlik kurulur. Mart ayında Eichhorn'un ordusundan alınan habere göre Dorpat'a ulaşılmış ve Pernau alınmıştır. Mareşal Ludendorff'tan alınan habere göre Linsingen'in ordusu Rovno'da Rus özel ordusunun tüm personeli eline geçirir. Öncü gruplar Shitomir'e ulaşır ve orada Ukraynalı birliklerle güç birliğine girerler. 3 Mart tarihinde cephelerde olup biteni Alman Anakarargahından General Knörzer'den alınan habere göre doğu cephesinde zafer kazanılmış Romanya ile yeni müzakereler yapılmaktadır (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017).

10 Nisan tarihinde Bükreş'ten alınan bir rapora göre Bükreş'teki Romanya Dışişleri Bakanı Arion Başbakan Margiloman'dan aşağıdaki telgrafi almıştır: "İki günlük bir istişareden sonra, Basarabya il konseyi, 9 Nisan tarihinde akşam saat 7'de 3 oya karşı 66 oyla Basarabya Romanya ile birleşti. Rumen halkı ve kral adına bu oyu not ettim ve tarif edilemez coşku ortasında birleşmeyi ilan ettim. Akşam saat 8'de katedralde bir ibadet hizmeti düzenlendi. Muazzam miktarda katılım oldu. Sonsuz sevinç yaşandı. Çok mutluyum. Alexander Marghiloman.". Buradan anlaşıldığına göre Basarabya'nın Romanya ile birleşmesinden her iki taraf da memnundur (<https://archive.org/details/grosse-politik39germ>, 25.08.2017).

Avusturya-Macar ordusunun Viyana'dan 13 Nisan tarihli Genelkurmay Başkan Vekili Mareşal v. Hoefler'in Raporuna göre; yaklaşık 20 Mart'tan beri sürmekte olan Karpatlar'daki Rus saldırıları tüm cephelerde durdurulmuştur. Düşmanın kuvvetli bir şekilde teşebbüs ettiği Laborca ve Ondawatale'deki gedik açma teşebbüsü Paskalya günlerinde şiddetli mücadelede başarısız olmuştur. Düşman Uzsoker Geçidinin öbür tarafındaki ormanda tekrar toparlanarak ilerlemeye çalışmaktadır. Burada son günlerde Rusların tüm saldırıları büyük kayıplarıyla püskürtülmüştür. Buna göre Ruslar mümkün olduğunca hücum etmeye çalışmasına rağmen Avusturya-Macaristan kuvvetleri Rus ordusunu durdurmakta ve geri püskürtmektedir. Mayıs ayında Ruslar tüm cepheden çekilmek zorunda kalmıştır. Temmuz ayından Ekim ayına kadar Romanya ve Rusya kuvvetlerinin İttifak Devletleri ile olan mücadeleleri çok şiddetli olmayıp kısa süreli ve bir tarafın kesin üstünlüğü öne çıkmadan devam etmiştir. Zaman geçtikte Romanya kuvvetleri gücünü hızla kaybederek zor duruma doğru gitmektedir (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017).

Ekim ayında Alman 9. Ordu, kuzeyden ilerlemeden önce, Mareşal von Mackensen başkanlığında bir grup Alman, Bulgar ve Avusturya-Macar birliği Tuna'yı geçip oradan Bükreş'e gidecektir. 23 Ekim'de Mackensen taarruz ederek Swichhov bölgesindeki Tuna'yı Alman ve Bulgar kuvvetleriyle geçer. Bu zor girişim Avusturya Tuna deniz kuvvetleri topçularının ateşleri ve General Gaugl emrindeki Avusturya-Macar taarruz birliklerinin önderliğinde gerçekleşir. Mackensen'in ordu grubu Zimnicea'da konuşlanınca Rumenler tamamen zor duruma düşerler ve böylece Merkezi Güçler başkente kolayca girerler. General Constantin Prezan, kuzey ordusunu Ekim ayı sonlarında ordu Generalleri Christescu'ya teslim eder. 29 Kasım'da Alman-Bulgar Tuna Ordusu Bükreş'e saldırır (Von Payer, 1923: 55).

III. BÜKREŞ BARIŞ ANTLAŞMASI (7 MAYIS 1917)

1917'de Rumen ordusu toparlanır. Şubat devriminin bir sonucu olarak Rus ordusunun geri çekilmesine rağmen Rumen ordusu Alman ordusunun saldırı girişimlerini durdurur. Rumen ordusu sadece kısa bir süre Rus yardımıyla İttifak Devletleri'nin ilerlemesini 1917 yazında durdurmayı başarır. Rumen ordusu askerî açıdan son derece yetersizdir ve birkaç ay içinde tüm Wallachia, Alman, Avusturya-Macaristan ve Bulgar birlikleri tarafından işgal edilir (Carr, 1954: 239).

Rusya'da Bolşeviklerin Şubat (Mart) ve Ekim (Kasım) ihtilalleri Doğu cephesinde Rus kuvvetlerinin durumunu sarsar. Cephedeki askeri birlikler içinde karışıklık ve düzensizlik baş gösterir. Şubat ihtilaline rağmen Rusya savaşa devama karar verir. Geçici Hükümetin Harbiye Bakanı Alexandre Kerensky Temmuz ayında Rus kuvvetlerini taarruza geçirir. Taarruz iki hafta kadar devam eder, fakat askerin savaşmak istememesi üzerine taarruz durur. Bunun üzerine Alman kuvvetleri karşı taarruza kalkar. On gün sonra Galiçya Ruslardan temizlenir ve Ruslar 47 000'i esir olmak üzere 160 000 kişi kaybeder (Bihl, 1991: 61-62).

Kasım 1917 başında Rusya'da Bolşevikler yönetimi devir alırlar. Yeni hükümetin ilk kararlarından biri 8 Kasım tarihindeki "Barış Üzerine Kararname" yayınlar, savaştan etkilenen tüm tarafların "ilhak ve katkı olmadan barış" ilkesi üzerine barış görüşmelerinin derhal kabul edilmesini sağlar. Bolşevik Hükümeti, 22 Kasım'da İttifak Devletleri hükümetlerine, ateşkes müzakerelerinin başlamasını önerir. 3 Aralık'ta Brest-Litovsk'ta müzakereler başlar ve burada 5 Aralık'ta geçici bir ateşkes kabul edilir (Carr, 1952: 18).

4 Aralık'ta, Rumen cephesindeki Rus komutan General Dmitri Shcherbatchov parlamenterler aracılığıyla İttifak Devletler Komutanı Joseph Archduke ve Augustfon Mackensen'e görüşmelerini yapmak üzere bir mektup gönderir. Kral Ferdinand 4 Aralık'ta İasi'de Kraliyet Konseyi'ni toplar. Ordu

komutanlarının katıldığı toplantıda, Romanya ordusu için mütareke görüşmelerini başlatmak için kaçınılmaz olan karar alınmak zorunda kalınır. Ertesi gün, milletvekilleri Rumen tarafının 5.12.1917 tarihinde saat 8:00'de savaşı bitirmiş olması yönündeki talebini iletir ve sonuç olarak yerel silahlar üzerinde anlaşmaya varılır. Focşani'deki görüşmeler 7 Aralık'ta başlar. Burada Alman, Avusturya- Macaristan, Osmanlı Devleti, Bulgaristan, Rusya ve Romanya temsilcileri yer alır (Hahlweg, 1960: 110).

Toplantıda İttifak Devletler güç dengelerinin değiştirilmesine diğer savaş yöntemleri tarafından ne ölçüde izin verilmesi gerektiği konusunda sert görüşmeler yapılır. Romenler her şeyden önce İtilaf Devletleri'yle olan ilişkilerine yük olmamak için herhangi bir büyük değişiklik yapılmasına izin vermek istemez. Müzakere duraklamasından sonra sözleşme tam yetkili makamlar tarafından 9 Aralık'ta saat 10: 30'da imzalanır. Focşani Ateşkes Anlaşması I. Dünya Savaşı'nda İttifak Devletler ile Romanya Krallığı arasında yapılır. Bu anlaşma ile İttifak Devletler ile Romanya cephesindeki savaş sonlandırılır.

Fransızca olarak hazırlanan Antlaşma, ilk önce Rusya'da Kurucu Meclis'in toplanması ile savaş ve barış konusunda karar vermesine kadar geçerli olmalıdır. Anlaşma hemen yürürlüğe girmiş ama 72 saatlik bir ihbar süresi ile feshedilebilecektir. Kapsamı, Dinyester ile Tuna nehri arasındaki cephe hattıdır; Baltık Denizi ile Karadeniz arasındaki tüm Doğu Cephesi için buraya katılan devletlerle daha kapsamlı bir anlaşma imzalanırsa bu anlaşma geçerliliğini yitirecektir. Antlaşma tarafların, 5 Aralık'a kadar birliklerin tüm yerlerinden edilmesine hala izin verir. Tuna üzerinde nakliye sorunu, Odesa'da kurulan bir komisyon tarafından sağlanacaktır (Strupp, 1918: 317).

Berlin'den 5 Ocak tarihli haberde İttifak Devletlerin barış tekliflerine İtilaf Devletleri olumsuz cevap vermiştir. Paris'ten 30 Aralık 1916 tarihinde İspanya Büyükelçisi, ABD Büyükelçisi ve İsviçre elçisi hükümetlerinin cevaplarını iletirler. Notada barış müzakerelerini başlatmak için koşulsuz olarak yapılan önerinin bir barış teklifi olmadığı yer alır. Her somut içerik ve hassasiyet içermeyen İmparatorluk yönetimi tarafından genelge olarak kabul edilen sözlü öneri adeta barış teklifi olarak gösterilmiştir. Gelecekte, Almanya'da savaş ilan edilmesinin neden olduğu tahribat, Almanya ve müttefiklerinin savaşan taraflara karşı ve tarafsız ülkelere karşı gerçekleştirdikleri sayısız suikast, kefaret, tazminat ve teminat talep edilmiştir (yaptırımlar, müsadere, garantiler). Gerçekte, İttifak Devletler tarafından yapılan açılım, savaşın gelişimini etkilemek ve sonuçta bir Alman barışını uygulamak için iyi hesaplanmış bir girişimden başka bir şeyin olmadığı yer almıştır (Janssen, 1963: 170-174).

Güçlüğün tamamen bilinmesine, fakat aynı zamanda zamanın gerekliliği konusunda tam bilgiye rağmen, İttifak Devletler halklarıyla yakından bağlantılı ve tam bir mutabık kalmışlardır; samimiyet olmadan ve anlamsız bir öneriyle uğraşmayı reddetmektedirler. Hak ve hürriyetlerin iadesi, milletlerin temel hukukunun tanınması ve küçük devletlerin özgür varlığı için bir garanti olmadığı sürece barışın mümkün olmadığını bir kez daha güvence altına alıyor, halkları tehdit eden ve dünyayı güvence altına alacak tek etkin garantiyi veren nedenleri kesin olarak ortadan kaldırabilen bir devlettir.

Berlin'den 5 Ocak tarihinde alınan resmi yazıya göre Alman İmparatoru ordu ve donanmaya şu emri vermektedir: "Müttefik olduğum hükümdarlar ile birlikte İtilaf Devletleri'ne bir an önce barış görüşmelerine girmeyi teklif ettik. Onlar bu öneriyi reddettiler. Onların amacı Almanya'yı yok etmek. Bu nedenle savaş sizlerin ilerlemesini bekliyor. Tanrı ve insanlık adına sizi tüm düşman hükümetlerden kurtarmak için ağır bir sorumluluğum vardır. Düşmanın göze alamayacağı itirazlara karşı isyan, kutsal mülkiyetlerimizi savunma ve anavatan için mutlu bir gelecek garantileme iradesinde çelik olursunuz. Düşmanlarım, kendilerine sunulan teklifi istemedi. Allah'ın yardımı ile silahlarımız onları zorlamış olacak!" (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017).

Petersburg'tan 15 Ocak tarihinde alınan bir telgrafta Rusya Halk Komiserleri Konseyi adına Lenin, Başkomutan Krylenko ve savaş ajanı Bodwojski Romanya Hükümeti'ne ultimatoma göndermiştir. Ültimatoda 49. Tümenin Sorumlu Komutan, Rumen yetkililerin Rus askerlerine yönelik düşmanca eylemler yaptığını ve hiçbir yiyecek taşımasına izin verilmediğini bildirir. 49. Tümenin 194. Alayı Romanya kuvvetleri tarafından çevrelenerek silahsızlandırılmıştır. 195. Alayın heyeti ve Rusların ziyaretine geldiği Avusturyalı subaylar da tutuklanmıştır. Halk Komiserleri Konseyi, tutuklanan asker ve subayların serbest bırakılmasını, tutuklanan askeri makamların cezalandırılmasını ve bu tür olayların tekrarlamayacağını garantisini ister. 24 saat içinde bir cevap gelmezse şikâyetlerinin yeni bir ihlal olarak değerlendirilecek ve en acil askeri tedbirleri alacaklarını belirtirler (Von Bossy, Bossy, Bossy, 2003: 534).

Petersburg'tan 28 Ocak'ta alınan bir telgrafta Rusya'nın Romanya ile diplomatik ilişkilerini kestiğini belirtilir. Bir Petersburg sözcüsüne göre, Petersburg Hükümeti Romanya'yla olan tüm diplomatik ilişkileri kaldırır. Romanya büyükelçisi ve mahiyeti ülkeden en kısa yoldan sınır dışı edilirler. Moskova'da bulunan Romanya'nın altın hazinesine Romen oligarşisinin dokunamayacağı ilan edilir. Hükümet bu altının depolanması ve Romanya

halkına aktarmanın sorumluluğunu alır. General Cherbachev'in kanun dışı olduğu ilan edilir (Hoffmann, 1929: 197).

Mütareke anlaşmasının sona ermesinden sonra başlatılan operasyonlar büyük başarılarla imza atar. Tuğgeneral Kont Kircbach'ın birlikleri zafer alayları ile Livonia ve Estonya'da zor durumda kalan halkın yardımına ulaşabilmek için acele etmiştir. Dondurucu bir soğukta yer alan Moonsund üzerinde Baltık Adaları'na Estonya Alaylarının desteğiyle ulaşılarak Reval ve Dorpat alınır. Alman askerleri artık Narva önlerindedir. Mareşal von Eichhorn ve Tuğgeneral von Kircbach'ın birlikleri Dünaburg ve Minsk üzerinden yaptıkları durdurulamaz ilerleyişleri ve yapılan şiddetli savaşlar sonrasında Polizk ve Borissow'un yanı sıra Pleskau da alınır. Bobruisk'te yer alan Polonya Tümeni ile birleşilir. Linsingen ordusunun bir kısmı, Ukrayna hükümetiyle yapılan bir müzakere sonrasında varılan mutabakatla Dinyeper'de yer alan Rjetschiza üzerinden Luniniek'den Gomel'e kadar giden demiryolu Alman ordusuna açılır. General v. Knörzer'in yönetimindeki diğer bir tümen direnişleri kırarak Kiev'den geçen ve Kiev- Shmerinka'ya kadar giden demiryolu hattını düşmandan temizler. 1 Mart'ta Kiev Ukraynalılar'ın desteğiyle alınır. Alman ve Avusturya-Macar birlikleri Shmerinka'ya gelir (Baumgart, Reppen, 1969: 75).

Bükreş'ten 11 Şubat tarihinde alınan bir habere göre Romanya'da bir yerel gazete Rumen başbakanı Bratianu'nun resmen istifa ettiğini bildirmiştir. Rumen Kralı, General Averescu'yu Bakanlar Kurulu'nu kurmasıyla görevlendirir. 25 Şubat'ta Bükreş'ten alınan telgrafta İttifak devletlerin barış şartlarını Romanya'ya duyurur. İttifak devletlerin temsilcilerinin Bükreş'e gelişinden bu yana General Averescu ile ön görüşmeler gerçekleşir. Burada gerçekleşen görüşmelerde alınan bir kararla Avusturya-Macaristan Kntu Czernin ayın 27'sinde Romanya'nın bir kısmının işgal edildiği durumda Romanya Kralı Ferdinand ile bir görüşme yapmıştır. Kont Czernin, İttifak Devletlerinin barış şartlarını Romanya Kralı'na iletir. Kral Ferdinand kendisine kısa bir süre verilmesini ister. Kralın vereceği cevap barışçı bir çözümün olup olamayacağına bağlı olacaktır (Michael, 2007: 45).

2 Mart günü Romanya ile yapılan ateşkes görüşmeleri sona erer. Bunun üzerine Rumen Hükûmet, İttifak Devletlerin dayattığı koşullar temelinde bir başka ateşkesle ilgili yeni müzakerelere başlamayı kabul eder. Barış görüşmeleri, bu ateşkes müzakereleri ile sonuçlanacaktır. Alman Anakarargahı'ndan General Ludendorff'tan 3 Mart tarihinde gelen bir yazıda Almanya'nın 3 Mart tarihinde öğleden sonra Rusya ile bir barış anlaşması imzalandığı bildirilir. Alman ordu haberinde Ludendorff Romanya ile imzalanan ateşkes anlaşması resmi olarak imzalanmış ve barış görüşmeleri sona erdirilmiştir (Bornemann, 1978: 80-83).

14 Mart tarihinde Viyana'dan alınan Avusturya-Macar Ordusu Raporuna göre Romen vatandaşları, hâlâ kendileri tarafından işgal edilen Avusturya ve Macaristan'ın dar geniş şeridini de temizlemiştir. Krallığın doğusu, üç buçuk yıl ağır savaşın ardından yine tamamen özgürdür. Odesa dün öğleden beri İttifak Devletlerin elindedir. Alman taburları batıdan geliyor-ken Alfred von Zeidler önderliğindeki bir Avusturya tümeninin öncüsü, yük istasyonu vasıtasıyla şehre girmiştir.

Bükreş'ten 26 Mart tarihinde alınan habere göre Romanya ile barış antlaşmasının en önemli siyasi, bölgesel ve askeri hükümlerinin görüşmeleri başlamıştır. Kapsamlı bir tamamlayıcı yasal anlaşma da başlatılmış ve petrol konusu ile ilgili bir anlaşma imzalanmıştır. Diğer ekonomik sorunlar, komisyon istişarelerinde daha ayrıntılı olarak tartışılır. Romen delegeleri ile yapılan bir anlaşmaya göre, sözleşmenin tümü aynı zamanda imzalanacak ve yayınlanacaktır.

Düşmandan alınan ganimetler de oldukça çoktur. Raporlar mevcut olduğu sürece elde olanlar; esirler arasında 6 800 subay ve 57 000 er; ganimetler arasında 5 000'den fazla makineli tüfek, binlerce araç ki bunların içinde 500'den fazla kamyon, 11 zırhlı araba, 2 milyonun üzerinde topçu mühimmatı, 128 000 tüfek, 800 lokomotifi ve 8 000 demiryolu aracı yer alır. Buna ek olarak, Reval'da 13 subay, 500 er, 220 silah, 22 uçak ve çok sayıda haddeleme malzemesi ele geçirilir.

Takip eden aylarda, Alman tarafı Rusya ile olduğu gibi nihai bir barışa ulaşmak amacıyla toprak talep ederek Romanya üzerindeki baskıyı sürdürür. Romen Hükümeti Bratianu, barış görüşmelerine katılmayı reddettikten sonra Şubat 1918 başında istifa eder, ardından General Alexandru Averescu 5 Mart'taki Alman ultimatomundan sonra Buftea'nın Barışı'nı sonuçlandırır. Dobrudaya'nın İttifak Devletlere devredilmesine mecbur kalır. Averescu 14 Mart'ta görevine geri döner ve yerine, 1916'da Rumen savaşına karşı çıkan Muhafazakâr Alexandru Maghiloman yerini alır.

Bükreş'ten 4 Mayıs tarihinde Viyana'ya çekilen telgrafta; 3 Mayıs tarihinde Avusturya-Macaristan, Almanya ve Romanya temsilcileri Rumen Barış Antlaşması ile ekonomik ek anlaşma imzalandığı belirtilir. Bu nedenle, bir tarafta barışla bağlantılı olarak Almanya ve Avusturya-Macaristan arasındaki tüm anlaşmalar, diğer tarafta Romanya'nın imzalamaya hazır olduğu sonucuna varılmıştır. Romanya ile gerçekleştirilen Barış Antlaşması 7 Mayıs tarihinde dört ittifak devlet yetkililerince imzalanmıştır. İmzaların atıldığı sonuç oturumu Alman devlet sekreteri von Kühlmann'ın başkanlığında Cotraceni sarayında gerçekleşir. Bu saray aynı zamanda Romanya'nın I. Dünya Savaşı'na giriş kararının alındığı yerdir. Barış " Bükreş Barı-

şı" adı altında gerçekleşecektir. Antlaşma metninin en kısa zamanda yayınlanacağı belirtilir.

7 Mayıs tarihinde Alman İmparatoru Wilhelm I. R. ile Şansölye Kont v. Hertling arasında cereyan eden telgraf haberleşmesinde Şansölye Kont v. Hertling, İmparator Majestelerine Bükreş barışını "İmparatorluk Majestelerine, barışın Bükreş'te Romanya ile sonuçlandığını en alçak gönüllükle bildiriyorum. Bu hadise tüm Doğu Cephesi'ndeki savaşı sona erdirdi. Majesteleri'nin sağlam ve mübarek rehberliğinde bütün Alman halkının cansiperane fedakârlığı ve özellikle de görkemli liderlerin komuta ettiği emir komutanlığı, görkemli ihtişamın sadece bu nesillere değil sonraki nesillere de layık olacağı bir başarı kazanıldı. Majesteleri, bu vesileyle, en şahane tebriklerimi dilerim. Tanrı'nın yardımıyla gerçekleştirilenler için ve şüphe götürmez bir güvenle, savaşın adil yargılanmamızın zaferiyle sona ereceği için derin şükranla desteklenmektedir. Savaşın diğer alanlarında bizim savaşı hiç şüphe götürmez bir güvenle adil bir şekilde sonlandırmamız Allahın yardımlarıyla gerçekleştiği için size müteşekkirimiz. En alçakgönüllülükle." (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017) telgrafıyla bildirmiştir.

İmparator Wilhelm I. R. Majesteleri Şansölye Kont v. Hertling'e aşağıdaki telgrafla karşılık vermiştir "Doğu'da savaşın Romanya ile barış yoluyla tamamlanmasından gururlu bir sevinç duymaktayım. Başarısız bir vatan sevgisi içinde Alman halkı, Tanrı'nın nazik desteği sayesinde, parlak bir askeri liderlik ve güçlü bir hükümetin yardımıyla mutlu bir geleceğe giden yolu kazandı. Bu vesileyle siz ve çalışanlarınıza en samimi bir şekilde tebriklerimi iletmeyi bir ihtiyaç duymaktayım. Barışa karşı olanlar ve bize karşı savaşmayı sürdürenlerle savaşmamızda, Almanya ve müttefiklerinin başarılarının sürmesine Tanrı yardımcı olacaktır." (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017).

Alman İmparatoru Wilhelm I. R Berlin'den 8 Mayıs tarihinde ordu komutanı Mareşal Hindenburg'a Romanya ile barış anlaşması vesilesiyle "Bugün Romanya ile olan barış haberi ile gurur duyuyorum. Doğu cephemiz özgürleşti. Alman kılıcını zafere götürmüş olan sevgili mareşal sizlere, Tanrıya şükürler ederim. Ostmark'ın 1914'de Tannenber Savaşı'nda düşman tarafından korunduğunu hatırlatarak 1910'da Marienburg'daki eski Alman Ordensburg'da Heinrich von Plauen'in anıları için planlanan Plauen taburunun genişlemesinin gerçekleştirildiğini ve büyük giriş kapısının üzerine isminizin yazılarak adınıza önderlik etmesi emrini verdim. Taburun diğer savunma kulelerinin, doğu sınırlarının savunmasında özellikle başarılı olan generallerin adlarına öncülük etmelerini diliyorum. Önerilerinizi bekliyorum." yazıları ve tebriki olan telgrafı göndermiştir (http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, 15.05.2017).

Almanya ile Romanya arasında Berlin'den 10 Mayıs'ta alınan bir belgeye göre politika ve hukukla ilgili olarak kamu ve özel hukuk ilişkilerinin üretimini, savaş ve sivil kayıpların yerini alması, savaş esirleri ve siviller değiştirilmesi ve afların kaldırılması için temyiz yetkilileri, hükümleri bugün yayınlanan barış antlaşmasına yasal ek bir antlaşma imzalanmıştır. Almanya ile Romanya arasında Berlin'den 14 Mayıs'ta alınan bir başka belgeye göre Romanya ile Ekonomik ve Ticari Anlaşma gerçekleşmiştir. Barış antlaşmasınının 29. Maddesine dayanarak Almanya ve Romanya arasında 7. maddede ekonomik ilişkilerin, tek yönlü trafik, posta ve telgraf trafiğinin uzman yönetmelikleri ve o günkü hükümlerinin yayımlandığı özel bir sözleşme Giurgiu'daki bir avlu üzerinde yapılmıştır (Baumgart, 1971: 85).

Bölgesel görevlerin bir sonucu olarak Alexandru Averescu'nun istifasından sonra, yeni Başbakan Alexandru Marghiloman'ı bir araya getirmek için Avusturya-Macaristan'ın orijinal talepleri beşte birine indirilir. Ayrıntılı bir spesifikasyon ve ekli bir haritaya rağmen, özellikle Antlaşma tarafında yapılan araştırmada doğruluk eksikliği, sınır düzeltme konusunda 5000 ila 15 000 km² ve 20 000 ila 130 000 arasında değişen spekülasyona neden olur. Aslında, bu alan yaklaşık 5 400 km²'dir (Österreichisches Staatsarchiv,110).

İttifak Devletleri, Kuzey Dobruca'nın geri kalanına koruma altındaki bir alan olarak yerleşir. Sınır Kuzeye doğru Tuna deltasının güney koluna kadar uzanır. Bulgaristan, Dobruca konusunda çatışmadan hemfikir değildir ve bütün bölgenin Bulgar topraklarında birleşmesini talep eder.

25 Eylül 1918'de Berlin'de yapılan görüşmeler sonrasında, Almanya, Avusturya ve Macaristan, Osmanlı Devleti ve Bulgaristan arasında Kuzey Dobruca'nın Bulgaristan'a girişi üzerine bir protokol imzalanır; buna karşın Bulgaristan Maritsa'nın sol kıyısı için Osmanlı Devleti'ne taahhüt vermiştir. İlk ve son kez bütün Dobruca Bulgar Devleti'nin toprağının bir parçasıdır. Bununla birlikte, ancak dört gün sonra, Bulgaristan Antlaşmadan önce teslim olmalıdır, 29 Eylül 1918'de Selanik Ateşkes Anlaşması imzalanır (Kessler, 1961: 582).

Romanya parlamentosu, savaşın sonuna kadar Bükreş Antlaşması'nı onaylamaz; ancak İttifak Devletler'in çöküşü sona erinceye kadar tarihi daha da ileri götürür. Romanya'nın savaşa girmesi sonucunda 220 000 Romen ölür. Romanya 1919'da Paris Barış Konferansı'nda büyük çaplı toprak kazanımı elde eder. 10 Kasım 1918 tarihinde Almanya'nın savaşı kaybetmesiyle Romanya tekrar İttifak Devletlere savaş ilan eder. Romanya, böylece Paris Barış Konferansı'ndaki muzaffer güçler arasında bir yer sağlar. 1920'de imzalanan Trianon Antlaşması ülkenin Büyük Romanya rüyasını yerine getirmesini sağlar. Siebenbürgen Rumenleri 1 Aralık 1918'de Romanya'yla olan birliğin "Karlsburg kararlarında" (Alba Iulia) söz alırlar. Siebenbürgen

Almanları bu kararı 15 Aralık 1918'de Medias'ta desteklerler. 22 Aralık 1918'de Klausenburg'da olan Macarlar burada alınan kararlara karşı gelirler. Yeni Romanya Devleti Karlsruhe kararlarında azınlıklara verilen garantilerin sadece bir parçasını içerir (Majorov, 1954: 18-20).

SONUÇ

Berlin açısından, İtilaf Devletleri'nin sayısının artmaya devam etmesi endişe verici bir durumdur. Avusturya-Macaristan'ın erken çöküşüne geçtiği yönündeki varsayımına göre, Romanya, Ağustos 1916'da İtilaf Devletleri yanında yer aldığını belirtir. Romanya'nın savaşa girmesi İttifak Devletleri'nin yükünü ağırlaştırır.

Rusya'da ihtilalin çıkması, Alman Kuvvetlerinin Ukrayna'ya girmesi ve Bolşeviklerin Aralık 1917 de İttifak Devletlerle mütareke yapmaları, Romanya'yı çok güç duruma sokar. İtilaf Devletleriyle de bağlantısı kesildiğinden, onlardan herhangi bir yardım almasına da imkân kalmaz. Bu sebeplerle İttifak Devletler 1918 Mart'ında mütarekeyi kabul eder ve 7 Mayıs 1918'de de Bükreş'te barış imzalanır. Bu barış ile Romanya, Almanya ve Avusturya'nın ekonomik nüfuzu altına girer, Avusturya'ya Karpatlar'da toprak verir ve bütün Dobruca'dan çekilir. Bu anlaşma hiçbir zaman Kral Ferdinand tarafından imzalanmaz. Nitekim İttifak Devletler İtilaf Devletlerin karşısındaki yenilgisi, bu barışı hükümsüz bırakacaktır.

Romanya, Habsburg monarşisinin dağılmasından ve toprak bütünlüğünün yeniden düzenlenmesinden faydalanan ülkelerden biridir. Aralık 1917 ve Mayıs 1918 arasında Baserabya'da toprak egemenliğini kazandı. Romanya sadece Bükreş barışında (7.5.1918) Dobruca'yı kaybetmiş, fakat Neuilly-Sur-Seine Barış Sözleşmesinde (27.11.1919) yeniden elde etmiştir.

I. Dünya Savaşı'nda Romanya hem yeraltı zenginlikleri hem de Almanya- Avusturya Macaristan İmparatorluğu için oldukça önemli bir yerde bulunmaktadır. Rusya'nın Fransa ve İngiltere ile bağının olabileceği bir köprü durumundadır. Özellikle Çanakkale muharebeleri sonrasında denizden bağ kurulamayınca Bulgaristan'ın da İttifak Devletler lehine savaşa iştirak etmesi İtilaf Devletleri'ni oldukça zor durumda bırakmıştır. İtilaf Devletleri ve Rusya'nın baskıları ve yapılan Bükreş Anlaşması ile savaşa iştirak eden Romanya 27 Ağustos 1916 tarihinde Avusturya'ya saldırmıştır. Bu tarihten sonra İttifak Devletler ile savaşan Romanya pek savaşta varlık gösterememiştir. Romanya'da Bulgaristan, Osmanlı Devleti, Almanya ve Avusturya- Macaristan ordu birlikleri beraberce Rumen ve Rus birliklerine karşı savaşmıştır.

Rusya'nın Galiçya, Ukrayna ve Romanya cephelerinde oldukça büyük güç kaybetmesi iç karmaşıkların çıkmasında etken olmuştur. Rusya şubat

devrimi sonrasında savaşa devam etme kararı almış olmasına rağmen Ekim Devrimi sonrasında İttifak Devletlerle irtibata geçerek savaşı bitirme kararı almış ve nitekim 3 Mart 1918 tarihinde Brest-Litovsk Anlaşması ile savaşa son vermiştir. Bu gelişme üzerine Romanya da mütareke talep ederek 7 Mayıs 1918 tarihinde Bükreş Barış Anlaşması ile savaşı bitirmiştir (Bihl, 1970: 18).

1918 yılı sonunda Romanya'daki durum korkunçtur. Romanya, İttifak Devletler tarafından dayatılan cezalandırıcı savaş onarımlarının sonuçları nedeniyle zor durumdadır. Dobruca Bulgar işgali altındadır ve bölgedeki lider Marson Mackensen komutasında büyük bir Alman ordusu ülkeye çekilmek üzere yola çıkar. Rumen ordusunun toplu hareketi kaldırılır. Bu birliklerle birlikte, ordu, Basarabya'yı Sovyetler Birliği'nin düşman eylemlerinden korumak zorundadır. Dobruca'daki Bulgar varlığına karşı koyarken aynı zamanda geri kalan dört savaş birliğini kullanır ve geri çekilen Almanları denetlemek zorunda kalır. 10 Kasım 1918'de İttifak Devletlerin tehlikeli durumundan yararlanan Romanya, Antlaşma tarafındaki savaşa 1916'daki gibi aynı hedeflerle yeniden girer. Kral Ferdinand, Rumen Ordusu'nu seferber etmeye çağırır ve orduya saldırmak için emir verir. Savaş yakın zamanda sona ermesine rağmen Karpat dağları ve Transilvanya'da savaş sona ermez. Savaş o yıl ve Macaristan-Rumen savaşı sırasında 1919'a kadar devam eder.

KAYNAKÇA

- Baumgart, Winfried ve REPPEN, Karl (1969). *Brest-Litovsk*, Göttingen.
- Baumgart, Winfried (1971). *Von Brest- Litovsk zur deutschen Novemberrevolution, aus den Tagebüchern, Briefen und Aufzeichnungen von Alfons Paquet, Wilhelm Groener und Albert Hopman, Maerz bis November 1918*, Göttingen.
- Bihl, Wolfdieter (1991). *Deutsche Quellen zur Geschichte des Ersten Weltkriegs*, Darmstadt.
- Bornemann, Elke (1978). *Frieden in Bukarest 1918*, Frankfurt am Main, ISBN 3-261-01921-2, p. 80-83.
- Bossy, Raoul V. und BOSSY George H. und BOSSY, Michel André (2003), *Erinnerungen an einen rumänischen Diplomaten, 1918- 1969*, Raoul V. Bossys zweite Haut, Memoiren und Tagebücher. Hoover Press, ISBN 0-8179-2951-7, p. 534.
- Carr, Edward Hallett (1952). *The Bolshevik Revolution 1917-1923*, Vol. II/III, London.
- Carr, Edward Hallett (1954). *Die historischen Grundlagen der sowjetischen Aussenpolitik*, In: Forschungen zur osteuropäischen Geschichte 1,
- Clark, Charles Upson (1971). *Unter der Überschrift der Grossen Rumaenien: United Roumania*, Ayer Publishing, ISBN 978-0-405- 02741-3, 134-135.
- Gloekner, Eduard (1993). *Vor 75 Jahren*, In: Europäische Sicherheit, 42.
- Grottian, Walter (1962). *Lenins Anleitung zum Handeln Theorie und Praxis sowjetischer Aussenpolitik*, West Deutscher Verlag, Köln.
- Hahlweg, Werner (1960). *Der Diktatfrieden von Brest-Litovsk 1918 und die bolschewistische Weltrevolution*, Münster.
- Hoffmann, Max (1929). *Die Aufzeichnungen des Generalmajors Max Hoffmann*, Bd. 1 und 2. Hsg. von Karl Friedrich Nowak, Berlin.
- Janssen, Karl-Heinz (1963). *Macht und Verblendung. Kriegszielpolitik der deutschen Bundesstaaten 1914-1918*, Göttingen.
- Keegan, John (2001). *Erster Weltkrieg - Europäische Tragödie*, Rowohlt-Kartonverlag, Reinbek, ISBN 3-499-61194-5.
- Kessler, Harry Graf (1961). *Tagebücher 1918-1937*, Hsg. von Wolfgang Pfeiffer-Belli, Frankfurt/M.
- Ludendorff, Erich (1919), *Meine Kriegserinnerungen 1914-1918*, Berlin.
- Majorov, S.M. (1954). *Der Kampf der Sowjetregierung Ende 1917 für einen allgemein demokratischen Frieden*, *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, Beiheft 1.
- Masfield, Sir Peter G. (1982). *Wende zum Sturm: Flugfahrer R.101*, William Kimber, London, ISBN 0-7183-0068-8, p. 16-17.
- Michael, Howard (2007). *Kurze Geschichte des Ersten Weltkriegs*, München 2. Aufl.
- Politisches Archiv des Auswaertigen Amtes, Multilaterale Vertraege des Deutschen Reiches*, 309, Original, Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes, Berlin.

- Rauchensteiner, Manfred (1993). *Doppeladler-Tod, Österreich-Ungarn und der Erste Weltkrieg*, Steiermark, Graz / Wien / Köln, ISBN 3-222-12116-8.
 - Ritter, Gerhard. (1964). *Staatskunst und Kriegshandwerk*, Bd. 3: Die Tragödie der Staatskunst, Bethmann Hollweg als Kriegskanzler (1914-1917), München.
 - Torrey, Glenn E. (1966). *Rumaenien und die Gegner 1914-1916*. In: *Zeitgeschichte*. 1, Nr. 3, p. 171-191, Seite 183.
 - Steiner, Zara Z. (2005), *Gescheiterte Lichter: Europaeische internationale Geschichte, 1919-1933*, Oxford University Press, p. 94.
 - Stieve, Friedrich (1925). *Iszowski im Zweiten Weltkrieg, Iszowskis diplomatische Korrespondenz zwischen 1914 und 1917*, Neue Dokumente aus geheimen Aufzeichnungen der russischen Staatsarchive. Im Auftrag des Auswärtigen Amtes. Berlin, p. 206f.
 - Stone, Norman (1985). *Ostfront 1914-1917*, Hodder und Stoughton, London, ISBN 0-340-36035-6.
 - Strupp, Karl (1918). *Die Friedensverträge. Bd. 1: Der Ostfrieden*, (Guttentagsche Sammlung Deutscher Reichsgesetze Nr. 134), Berlin.
 - Von payer, Friedrich (1923). *Von Bethmann Hollweg bis Ebert, Erinnerungen und Bilder*, Frankfurt/M.
 - Von Albertini, Rudolf (1973). *Europaeische und europaeische Weltpolitik im Zeitalter der Nationalstaaten bis zum Ersten Weltkrieg* (European History Handbook, Band 6). Klett-Cotta, p. 607 ff.
 - Webb, Adrian (2008). *Genossen von Mittel- und Osteuropa seit 1919*, Routledge, S.7.
- <https://archive.org/details/grosse-politik39germ>, (25.08.2017).
- http://www.stahlgewitter.com/16_04_30.htm, (15.05.2017).